

МОДУЛЬ 1
«ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГІЯ»

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ВСТУП

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Сучасна українська літературна мова як предмет наукового вивчення та навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах.
2. Українська мова – національна мова українського народу, одна із форм його національної культури.
3. Функціональні стилі української літературної мови: науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, художньо-белетристичний, розмовно-побутовий.
4. Колоритно-стильові різновиди мовлення: урочисте, офіційне, ввічливе, фамільярне, жартівливе, інтимно-ласкаве тощо.
5. Місце української мови серед інших слов'янських мов.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Спостереження лексичних і граматичних особливостей різних стилів писемної та усної форм сучасної української літературної мови.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Підібрати опис природного явища (бурі, дощу, снігу, паводку тощо) згідно з ознаками наукового, художньо-белетристичного та розмовно-побутового стилів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови: Підручник. – К., 1992.
2. Сучасна українська літературна мова. Лексика. Фразеологія / За заг.ред. І.К.Білодіда. – К., 1969.
3. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – К., 1997.
4. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М.Я.Плющ, С.П.Бевзенко, Н.Я.Грипас та ін.; За ред. М.Я.Плющ. – К.: Вища шк., 2001.
5. Українська мова: Підручник: Ч.1 / Т.К.Бурлака, В.О.Горпинич, П.С.Дудик та ін.; За ред. П.С.Дудика. – К.: Вища шк., 1993.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ФОНЕТИКА І ФОНОЛОГІЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Поняття про звуковий склад української літературної мови.
2. Фонетичний і фонологічний аспекти вивчення звукового складу мови.
3. Предмет і завдання фонетики.
4. Предмет і завдання фонології як мовознавчої дисципліни.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Ознайомлення з будовою мовного апарату.
2. Аналіз вимови голосних і приголосних звуків, визначення їх типових артикуляційних ознак.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 2, 7.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Доленко М.П. та ін. Сучасна українська літературна мова. — К., 1987
2. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. — Ч.І, К., 1969
3. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За заг. ред. І.К.Білодіда. — К., 1969
4. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. — К., 1984
5. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996
6. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. — К., 1994
8. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
9. Шапошникова І. В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія. — Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

ТЕМА: ФОНЕТИКА І ФОНОЛОГІЯ. ГОЛОСНІ ФОНЕМИ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Поняття фонем, її функції.
2. Інваріант і варіант фонем.
3. Голосні фонем, їх класифікація.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Характеристика диференціальних ознак голосних фонем української мови.
2. Вправи на визначення інваріанта і варіантів голосних фонем.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 19, 34.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Доленко М.П. та ін. Сучасна українська літературна мова. — К., 1987
2. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. — Ч.І, К., 1969
3. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За заг. ред. І.К.Білодіда. — К., 1969
4. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. — К., 1984
5. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996
6. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. — К., 1994
8. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
9. Шапошникова І. В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія. — Херсон, 2001.
10. Шевельов Ю. Історична фонологія української мови. — Харків, 2002.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ПРИГОЛОСНІ ФОНЕМИ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Приголосні фонем, їх класифікація.
2. Варіанти приголосних фонем.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Характеристика диференціальних ознак приголосних фонем української мови.
2. Вправи на визначення інваріанта і варіантів приголосних фонем.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 36, 49, 53.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Доленко М.П. та ін. Сучасна українська літературна мова. — К., 1987
2. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. — Ч.І, К., 1969
3. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За заг. ред. І.К.Білодіда. — К., 1969
4. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. — К., 1984
5. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996
6. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. — К., 1994
8. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
9. Шапошникова І. В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоєпія. Графіка і орфографія. — Херсон, 2001.
- 10.Шевельов Ю. Історична фонологія української мови. — Харків, 2002.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ФОНЕТИЧНА І ФОНЕМАТИЧНА ТРАНСКРИПЦІЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Історія становлення фонетичної і фонематичної транскрипції.
2. Фонематична транскрипція.
3. Фонетична транскрипція.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Запис текстів фонематичною та фонетичною транскрипцією.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 121, 124 (III).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Доленко М.П. та ін. Сучасна українська літературна мова. — К., 1987
2. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. — Ч.І, К., 1969
3. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За заг. ред. І.К.Білодіда. — К., 1969
4. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. — К., 1984
5. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996
6. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. — К., 1994
8. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
9. Шапошникова І. В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія. — Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ОСНОВНІ ФОНЕТИЧНІ ОДИНИЦІ МОВЛЕННЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Основні фонетичні одиниці мовлення: звук, склад, фонетичне слово, фраза.
2. Проклітики та енклітики.
3. Поняття складу. Основні закономірності складоподілу в українській мові.
4. Типи складів. Морфемне членування слова та складоподіл.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Поділ слів на склади, характеристика складів.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 191, 195.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Доленко М.П. та ін. Сучасна українська літературна мова. — К., 1987
2. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. — Ч.І, К., 1969
3. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За заг. ред. І.К.Білодіда. — К., 1969
4. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. — К., 1984
5. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996
6. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. — К., 1994
8. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
9. Шапошникова І. В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія. — Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ЗАКОНОМІРНОСТІ СПОЛУЧУВАНOSTІ ЗВУКОВИХ ОДИНИЦЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Позиційні зміни голосних та приголосних фонем.
2. Палаталізація приголосних фонем.
3. Асиміляція, дисиміляція приголосних (різновиди).

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Спостереження змін, зумовлених особливостями сполучуваності приголосних фонем.
2. Аналіз різних випадків асиміляції.
3. Визначення характеру дисиміляції.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 156, 158.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Доленко М.П. та ін. Сучасна українська літературна мова. — К., 1987
2. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. — Ч.І, К., 1969
3. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За заг. ред. І.К.Білодіда. — К., 1969
4. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. — К., 1984
5. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996
6. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. — К., 1994
8. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
9. Шапошникова І. В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія. — Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: СКЛАД І СКЛАДОПОДІЛ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Склад. Типи складів.
2. Основні правила складоподілу в українській мові.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Виконання вправ на визначення різних типів складів та обґрунтування складоподілу відповідними правилами.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 191, 197.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Доленко М.П. та ін. Сучасна українська літературна мова. — К., 1987
2. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. — Ч.І, К., 1969
3. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За заг. ред. І.К.Білодіда. — К., 1969
4. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. — К., 1984
5. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996
6. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. — К., 1994
8. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
9. Шапошникова І. В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія. — Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ФОНЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Тренувальні вправи.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

1. Вивчити схему фонетичного аналізу слова.
2. Зробити фонетичний аналіз слів *дзенькіт, зчеплення, людський, майстер, могутній*.

СХЕМА ФОНЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ

1. Аналізоване слово.
2. Записати слово фонетичною та фонематичною транскрипцією.
3. У фонетичному записі розбити слово на склади.
4. Схарактеризувати склади та наголос.
5. Виписати фонemi та звуки.
6. Визначити звукову реалізацію цих фонем.
7. Зробити кількісний аналіз фонем та звуків.

ЗРАЗОК

Співає Маланці колос.

1. Співає.
- 2.,3. [с п і / в а / й е], / с п і в а й е /;
4. 1 скл. – відкр., прикр., ненагол.
2 скл. – відкр., прикр., нагол.
3 скл. – відкр., прикр., ненагол.
- 5.,6. / с / — [с] – приг., шум., глух., передньояз., щіл. (фрикат.), інваріант фонemi;
/ п / — [п] – приг., шум., глух., губн., зімкн.-прорив. (вибух.), комб. вар. фонemi;
/ і / — [і] – гол.передн. ряду, висок. піднес., нелабіаліз., ненагол., інваріант;
/ в / — [в] – приг., сонор., губний, щіл. (фрикат.), тв., інваріант;
/ а / — [а] – гол.задн.ряду, низьк.піднес., нелабіаліз., нагол., комб.варіант;
/ й / — [й] – пригол., сонорн., середньо яз., щіл. (фрикат.), м'який, інваріант;
/ е / — [е] – гол.перед.ряду, сер.піднес., нелабіаліз., ненагол., позиц.варіант
7 фонем, 7 звуків

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Тестові завдання.
2. Фонетична та фонематична транскрипція.
3. Фонетичний аналіз слова.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

1. Повторити теоретичний матеріал практичних занять № 1–9.
2. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 124 (І).

МОДУЛЬ 2
«МОРФОНОЛОГІЯ. ОРФОЕПІЯ. ГРАФІКА. ОРФОГРАФІЯ»

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ФОНОМОРФОЛОГІЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Морфонологія (або фonomорфологія) як учення про регулярні фонологічні чергування у складі морфем, пов'язані із словотвором та словозміною.
2. Взаємозв'язок фонем і морфем. Морфи як варіанти однієї морфеми.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Визначення відмінності історичних чергувань фонем і живих (фонетичних) чергувань.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Розкрийте суть понять «морф» і «аломорф».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. – Одеса, 1996.
2. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – К., 1997.
3. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Фонологія. / За заг.ред. І.К.Білодіда. – К., 1969.
4. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1995.
5. Шапошникова І.В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ЧЕРГУВАННЯ ГОЛОСНИХ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Чергування голосних фонем, зумовлені найдавнішими фонетичними процесами:
 - /e/ : /o/ - тип нести – носити;
 - /i/ : /a/ - тип сідати – садити;
 - /o/ : /a/ - тип ломити – ламати;
 - /e/ : /i/ - тип текти – витікати;
 - /y/ : /a/ - тип трусити – трясти.
2. Чергування голосних фонем, зумовлені пізнішими фонетичними процесами:
 - /o/, /e/ : 0 – тип сон – сну, день – дня;
 - /o/ : /e/ після шиплячих та Й – тип женити – жонатий;
 - /o/, /e/ : /i/ - тип коня – кінь, печі – піч;
 - /o/ : /и/ - тип кров – кривавий;
3. Інші різновиди чергування голосних.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Пояснення випадків чергування голосних при словозміні та словотворенні.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 168, 171, 173.

ЛІТЕРАТУРА:

6. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. – Одеса, 1996.
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – К., 1997.
8. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Фонологія. / За заг.ред. І.К.Білодіда. – К., 1969.
9. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1995.
10. Шапошникова І.В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ЧЕРГУВАННЯ ПРИГОЛОСНИХ ФОНЕМ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. I і II палаталізація задньоязикових приголосних /г/, /к/, /х/ – /ж/, /ч/, /ш/; /з'/, /ц'/, /с'/.
2. Зміни приголосних перед суфіксами -ськ-, -ств, -ин, -енк.
3. Чергування приголосних при дієвідмінюванні та в деяких іменниках:
 - /г/ - /ж/, /к/ - /ч/, /х/ - /ш/, /д/ - /дж/, /т/ - /ч/, /з/ - /ж/, /с/ - /ш/, /зд/ - /ждж/, /ст/ - /шч/;
 - /б/ - /бл/, /в/ - /вл/, /м/ - /мл/, /п/ - /пл/, /ф/ - /фл/.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Пояснення випадків чергування приголосних фонем у текстах різних стилів.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 183 (II), 184, 185.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. – Одеса, 1996.
2. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – К., 1997.
3. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Фонологія. / За заг.ред. І.К.Білодіда. – К., 1969.
4. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1995.
5. Шапошникова І.В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Тестові завдання.
2. Визначення випадків чергування голосних і приголосних, що відбуваються при словотворенні та словозміні.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

1. Повторити теоретичний матеріал практичних занять № 11–15.
2. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 187 (III).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: НАГОЛОС В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Наголос як суперсегментна одиниця мови.
2. Словесний наголос української мови. Загальна характеристика.
3. Фразовий наголос:
 - наголос акцентної групи;
 - синтагматичний;
 - логічний;
 - емфатичний.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Характеристика українського словесного наголосу.
2. Аналіз смислової, формотворчої і словотворчої функції словесного наголосу.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 211.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вінницький В.М. Наголос у сучасній українській мові. — К., 1984.
2. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996.
3. Мановицька А.Я. Наголос і його роль у мові // УМЛШ. — 1980. — № 3.
4. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997.
5. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Фонологія. / За заг.ред. І.К.Білодіда. — К., 1969.
6. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
7. Шапошникова І.В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. — Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ОРФОЕПІЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Орфоепія як розділ мовознавства, що вивчає систему загальноприйнятих правил української літературної вимови. Усталення орфоепічних норм.
2. Сучасні орфоепічні норми: вимова голосних та приголосних.
3. Евфонічні чергування голосних і приголосних. Особливості вимови слів іншомовного походження. Норми українського наголосу.
4. Причини відхилень від орфоепічних норм.
5. Принципи орфоепічного аналізу.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Орфоепічний аналіз текстів різних стилів.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 257, 292.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. — Одеса, 1996.
2. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. — К., 1997.
3. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Фонологія. / За заг.ред. І.К.Білодіда. — К., 1969.
4. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 1995.
5. Шапошникова І.В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. — Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ГРАФІКА

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Графіка української мови. Поняття графеми.
2. Алфавіт. Співвідношення букв і звуків.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Спостереження за різницею в засобах передачі, що їх мають усна й писемна форми мови.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 371, 378.

ЛІТЕРАТУРА:

6. Карпенко Ю.О. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови. – Одеса, 1996.
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – К., 1997.
8. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Фонологія. / За заг.ред. І.К.Білодіда. – К., 1969.
9. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1995.
10. Шапошникова І.В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

ТЕМА: ОРФОГРАФІЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ:

1. Орфографія як розділ мовознавства, що вивчає систему загальноприйнятих правил написання та переносу слів.
2. Принципи української орфографії. З історії української орфографії.
3. Поняття орфограми. Різновиди орфограм.
4. Правопис складних слів.
5. Принципи вживання великої літери.
6. Правопис власних назв:
 - українські прізвища;
 - відмінювання українських прізвищ;
 - неслов'янські прізвища;
 - складні і складені особові імена та прізвища.
7. Правопис слів іншомовного походження.

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

Тренувальні вправи на засвоєння складних орфограм.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 393, 419, 428.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бурячок А.А. Що змінилося в «Українському правописі?» - К., 1997.
2. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Гриценка. – К., 1997.
3. Сучасна українська літературна мова. / За заг.ред. І.К.Білодіда. – К., 1969.
4. Український правопис /АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. - 4-те вид., випр. й доп. – К.: Наук.думка, 1993.
5. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка і орфографія: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1995.
6. Шапошникова І.В., Гайдученко Г.М. Сучасна українська літературна мова. Фонетика і фонологія. Орфоєпія. Графіка і орфографія: Методичний посібник. – Херсон, 2001.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

ПРАКТИЧНО В АУДИТОРІЇ:

1. Тестові завдання.
2. Орфоепічний, графічний, орфографічний аналіз слів.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ:

3. Повторити теоретичний матеріал практичних занять № 17–22.
4. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Завдання і вправи. — К., 1995. — Впр. 429 (1–3 реч.).